



МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Франка, 19
тел.: (044) 235-23-78, факс: 235-32-57
E-mail: info@mincult.gov.ua

27.10.2016 1710/18/10-16

11/10-705 від 07.10.2016

На № _____

Народному депутату України
Вілкулу О. Ю.

Шановний Олександрє Юрійовичу!

Відповідно до листів Секретаріату Кабінету Міністрів України від 15.10.2016 № 37204/1-16 та голови Верховної Ради України від 07.10.2016 № 11/10-705 у Міністерстві культури України в межах компетенції розглянуто Ваш запит від 06.10.2016 № 16010061, у зв'язку з чим повідомляємо про таке.

Щодо першого питання запиту слід зауважити, що чинне українське законодавство, яке регулює свободу совісті та діяльність релігійних організацій, в повній мірі забезпечує свободу світогляду й віросповідання громадян держави. Зазначимо, що положення Конституції та Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» повністю відповідають міжнародним стандартам у даній галузі, а саме: статтям 1, 2, 7, 18, 19, 26 і 29 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та статті 9 Європейської Конвенції захисту прав і основних свобод людини.

Також звертаємо увагу, що жодних фактів штучного перешкоджання реєстрації статутів новостворених релігійних організацій Української православної церкви (УПЦ), які у відповідності до частини 2 статті 14 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» реєструються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері релігії, зафіксовано не було.

Щодо другого питання запиту повідомляємо, що для налагодження відповідних механізмів забезпечення гарантованих Конституцією світоглядних й віросповідних прав громадян України було відновлено роботу двох консультативно-дорадчих органів, а саме: Комісії з питань забезпечення реалізації прав релігійних організацій при Кабінеті Міністрів України, а також Експертної ради з питань свободи совісті та діяльності релігійних організацій при Міністерстві культури України.

Щодо третього та четвертого питання запиту зазначаємо, що з 01.01.2016 р. по 20.10.2016 р. до Мінкультури надійшло два звернення від уповноважених представників Української православної церкви щодо реєстрації статутів релігійних організацій, зокрема: новоствореної релігійної організації «Свято-Покровський Скит Свято-Успенського Одеського чоловічого монастиря Одеської єпархії Української православної церкви» та релігійної організації «Жіночий монастир на честь Благовіщення Пресвятої Богородиці Рівненської єпархії Української православної церкви». Після доопрацювання та приведення деяких пунктів статутів у відповідність до законодавства України їх було зареєстровано. Принагідно зазначаємо, що Мінкультури у 2016 році також було зареєстровано статут релігійної організації «Місія. Синодальний відділ Української православної церкви з соціально-гуманітарних питань».

Щодо п'ятого та шостого питань запиту повідомляємо, що не було жодної відмови у реєстрації статутів релігійних організацій Української православної церкви, яка відбувається у відповідності до частини 2 статті 14 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації». Ряд статутів релігійних організацій Української православної церкви було відправлено на доопрацювання для приведення їх пунктів у відповідність до норм законодавства України із зазначенням того, що, в разі надходження доопрацьованих з урахуванням висловлених зауважень матеріалів, вони будуть розглянуті у встановленому порядку (Додаток).

Щодо сьомого питання запиту інформуємо, що Міністерство культури України володіє інформацією щодо зміни конфесійної приналежності (підпорядкування) окремими релігійними громадами Української православної церкви. В свою чергу інформація щодо зміни конфесійної приналежності управліннями та монастирями УПЦ в Мінкультури відсутня.

Додаток: згадане на 9 арк.

З повагою

Міністр



Є. М. Нищук

Аналіз
статутів релігійних організацій
**«УПРАВЛІННЯ СУМСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ» та
«УПРАВЛІННЯ КОНОТОПСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ»**

Після детального опрацювання поданих для реєстрації установчих документів фахівцями Департаменту у справах релігій та національностей, а також науковцями, що входять до складу Експертної ради з питань свободи совісті та діяльності релігійних організацій Міністерства культури України та після консультацій з фахівцями Юридичного управління Міністерства культури України, було прийнято узгоджене рішення щодо відмови в реєстрації Статуту релігійної організації Управління Конотопської єпархії Української православної церкви (Нова редакція) та Статуту релігійної організації Управління Сумської єпархії Української православної церкви (Нова редакція) (далі Статути) в поданій редакції, у зв'язку з тим, що окремі їхні пункти несуть в собі підміну понять і суперечать нормам Конституції України та Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» (далі Закон), а згадані Статути загалом потребують суттєвого доопрацювання.

Так, зокрема:

1. В Статутах свідомо зроблена підміна основних понять – логічна помилка, яка досить суттєво впливає на розуміння змісту документу та його структуру. Так, в тексті згаданих Статутів поняття «Єпархіальне управління» (за Статутом нової редакції – представницький орган Конотопської єпархії Української православної церкви) застосовується як тотожне поняттю «Єпархія» (за Статутом нової редакції – невизначено), таким чином підміняючи останнє. З формально-логічної точки зору поняття «Єпархіальне управління» є вужчим за поняття «Єпархія», а, отже, не може застосовуватись, як тотожне останньому.

2. Більша частина пунктів Статутів стосуються не Єпархіального управління, а Єпархії. В статті 7 п. 2 Закону, зокрема, чітко визначено, що «Релігійними організаціями в Україні є релігійні громади, управління і центри, монастирі, релігійні братства, місіонерські товариства (місії) а також об'єднання, що складаються з вище зазначених релігійних організацій». В цьому переліку «Єпархія», як окрема форма релігійної організації, не визначена; тому її реєстрація як окремої юридичної особи не передбачена. Пункти Статуту нової редакції, які стосуються поняття «Єпархії», обтяжують документ та порушують логіку останнього.

3. Викликає питання розділ 1 п. 2 Статуту нової редакції, в якому всупереч статті 8 п. 1 Закону (згідно з якою: «Релігійна громада є місцевою організацією віруючих громадян..., які добровільно об'єдналися з метою задоволення релігійних потреб») – релігійна громада (парафія) визначена, як ієрархічно підлеглий структурний підрозділ, що входить до складу Єпархії («До складу єпархії входять ієрархічно підлеглі структурні підрозділи, у тому числі парафії...», стор. 2), і, таким

чином, заперечено принцип побудови релігійної громади, як вільного об'єднання громадян. Також цей пункт статуту прямо суперечить статті 8 п. 2 Закону, де чітко обумовлена вільна зміна релігійною громадою власної підлеглості релігійному центру в канонічних та організаційних питаннях; натомість відповідний пункт проекту Статуту встановлює підлеглисть релігійної громади (парафії) конкретній єпархії, єпархіальному управлінню, що належить до певного релігійного центру, у всіх без винятку, у тому числі, й у майнових питаннях.

4. Також слід звернути увагу на розділ II п. 12с, в якому зазначено: «Єпархіальний архієрей: дозволяє (благословляє) утворення та реєстрацію парафій». Відповідно до статті 35 Конституції України, «Кожен громадянин України має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність», тобто кожна особа або група осіб мають право вільно здійснювати релігійну діяльність, а також утворювати релігійні громади, не потребуючи на це особливого дозволу. Окрім того, ст. 8 п. 4 Закону дає право представникам новоутвореної релігійної громади не повідомляти про її утворення державні органи. Отже, зазначений вище пункт Статутів обмежує право громадян щодо вільного сповідування будь-якої релігії та безперешкодного відправлення релігійних культів і здійснення ритуалів.

5. В розділі III п. 5к зазначено: «Єпархіальне управління має право: Засновувати як окремі юридичні особи (що діють на підставі власних статутів) власні або спільні (у тому числі із закордонними партнерами) підприємства та заклади для ведення добродійної, просвітницької, видавничої, комерційної, художньої, реставраційної, будівельної та іншої господарської діяльності;» В свою чергу, Законом в статті 19 – «Виробнича і господарська діяльність релігійних організацій» – не передбачено ведення релігійними організаціями суто комерційної діяльності, адже комерційна діяльність – спосіб отримання прибутку, а релігійні організації в Україні є неприбутковими.

6. В розділі IV п. 2а Статутів зазначено: «Кошти Єпархіального управління утворюються з: добровільних пожертвувань громадян, підприємств, установ, організацій, об'єднань, фондів, закладів та органів державної влади тощо». В цьому пункті порушено норми: статті 35 Конституції України, де зазначено, що «Церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа від церкви...», а також статті 5 Закону, де вказано, що «Держава... не фінансує діяльність будь-яких організацій, створених за ознакою ставлення до релігії». Таким чином, «добровільні пожертви від державних органів влади» не можуть бути джерелом утворення коштів релігійної організації.

7. Відповідно до ч. 3 статті 12 Закону «Статут (положення) релігійної організації повинен містити відомості про: 1) вид релігійної організації, її віросповідну приналежність і місцезнаходження; 2) місце релігійної організації в організаційній структурі релігійного об'єднання». Зазначена вище норма не врахована в змісті Статутів, що подані на реєстрацію. Так зокрема, окремо не зазначена віросповідна приналежність зазначених вище релігійних організацій – **православ'я**, а також не вказане місце Управління Конотопської єпархії та

- Управління Сумської єпархії в організаційній структурі релігійного об'єднання Української православної церкви.

• Зазначене вище пропонуємо викласти в такій редакції:

- віросповідна приналежність релігійної організації: православ'я;

- місце релігійної організації в організаційній структурі релігійного об'єднання: Єпархіальне управління є складовою і невід'ємною частиною (або входить на добровільних засадах до) релігійного об'єднання Української православної церкви, яка відповідно до пунктів 3, 4, 5 Статуту про управління Української православної церкви з'єднана з Помісними Православними Церквами через Руську православну церкву, у своєму управлінні керується постановами Архієрейського Собору Руської православної церкви від 25-27 жовтня 1990 року, об'єднує єпархії, синодальні установи, благочиння, парафії, монастирі, духовні навчальні заклади, братства, сестринства та місії і є самокерованою частиною Руської православної церкви.

Порівняльна таблиця
щодо додержання норм законодавства України в
СТАТУТІ РЕЛІГІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «УПРАВЛІННЯ СУМСЬКОЇ ЄПАРХІЇ
УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ» та
СТАТУТІ РЕЛІГІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «УПРАВЛІННЯ КОНОТОПСЬКОЇ
ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ»

№	Законодавство України	Статут релігійної організації
1.	<p>Закон України Про свободу совісті та релігійні організації стаття 8 п. 1: «Релігійна громада є місцевою організацією віруючих громадян одного й того ж культу, віросповідання, напрямку, течії або толку, які добровільно об'єдналися з метою задоволення релігійних потреб»</p>	<p>I Загальні положення п 2: «До складу єпархії входять ієрархічно підлеглі структурні підрозділи, у тому числі парафії, що розташовані на території...».</p>
2.	<p>Конституція України ст. 35 «Кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність».</p> <p>Закон України Про свободу совісті та релігійні організації стаття 3 п. 1: «Кожному громадянину в Україні гарантується право на свободу совісті. Це право включає свободу мати, приймати і змінювати релігію або переконання за своїм вибором і свободу одноособово чи разом з іншими сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, відправляти релігійні культи, відкрито виражати і вільно поширювати свої релігійні або атеїстичні переконання».</p> <p>Закон України Про свободу совісті та релігійні організації стаття 14 п. 1: «Для реєстрації статуту (положення) релігійної громади громадяни в кількості не менше десяти чоловік, які утворили її і досягли 18-річного віку, подають заяву та статут (положення) на реєстрацію до обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, а в</p>	<p>II структура та управління єпархією Єпархіальний архієрей: с) дозволяє (благословляє) утворення та реєстрацію парафій.</p>

	Автономній Республіці Крим - до Ради міністрів Автономної Республіки Крим».	
3.	<p>Закон України Про свободу совісті та релігійні організації стаття 14</p> <p>Релігійні організації у порядку, визначеному чинним законодавством, мають право для виконання своїх статутних завдань засновувати видавничі, поліграфічні, виробничі, реставраційно-будівельні, сільськогосподарські та інші підприємства, а також добродійні заклади (притулки, інтернати, лікарні тощо), які мають право юридичної особи.</p> <p><i>{Дію частини другої статті 19 зупинено в частині звільнення від оподаткування прибутку згідно з Декретом № 12-92 від 26.12.92}</i></p> <p>Прибуток від виробничої діяльності та інші доходи підприємств релігійних організацій оподатковуються відповідно до чинного законодавства в порядку і розмірах, установлених для підприємств громадських організацій. Суми їх прибутку, які використовуються в добродійних цілях, не оподатковуються.</p> <p>Будівництво культових та інших будівель релігійними організаціями здійснюється в порядку, встановленому чинним законодавством для об'єктів цивільного призначення.</p> <p>Реставрація і ремонт культових будівель - пам'яток історії та культури здійснюються з додержанням установлених правил охорони і використання пам'яток історії та культури.</p>	<p>III Єпархіальне управління п. 5 к</p> <p>Єпархіальне управління має право: Засновувати як окремі юридичні особи (що діють на підставі власних статутів) власні або спільні (у тому числі із закордонними партнерами) підприємства та заклади для ведення добродійної, просвітницької, видавничої, комерційної, художньої, реставраційної, будівельної та іншої господарської діяльності;</p>
4.	<p>Закон України Про свободу совісті та релігійні організації стаття 14</p> <p>В Україні здійснення державної політики щодо релігії і церкви належить виключно до відання України.</p> <p>Церква (релігійні організації) в Україні відокремлена від держави.</p> <p>Держава захищає права і законні інтереси релігійних організацій; сприяє встановленню відносин взаємної релігійної і світоглядної терпимості й поваги між громадянами, які сповідують релігію або не сповідують її, між віруючими різних віросповідань та їх релігійними організаціями; бере до відома</p>	<p>IV Майно та джерела коштів п. 2а</p> <p>«Кошти Єпархіального управління утворюються з: добровільних пожертвувань громадян, підприємств, установ, організацій, об'єднань, фондів, закладів та органів державної влади тощо».</p>

	<p>і поважає традиції та внутрішні настанови релігійних організацій, якщо вони не суперечать чинному законодавству.</p> <p><u>Держава не втручається у здійснювану в межах закону діяльність релігійних організацій, не фінансує діяльність будь-яких організацій, створених за ознакою ставлення до релігії.</u></p> <p>Усі релігії, віросповідання та релігійні організації є рівними перед законом. Встановлення будь-яких переваг або обмежень однієї релігії, віросповідання чи релігійної організації щодо інших не допускається.</p> <p>Релігійні організації не виконують державних функцій.</p> <p>Релігійні організації мають право брати участь у громадському житті, а також використовувати нарівні з громадськими об'єднаннями засоби масової інформації.</p> <p>Релігійні організації не беруть участі у діяльності політичних партій і не надають політичним партіям фінансової підтримки, не висувують кандидатів до органів державної влади, не ведуть агітації або фінансування виборчих кампаній кандидатів до цих органів. Священнослужителі мають право на участь у політичному житті нарівні з усіма громадянами.</p> <p>Релігійна організація не повинна втручатися у діяльність інших релігійних організацій, в будь-якій формі проповідувати ворожнечу, нетерпимість до невіруючих і віруючих інших віросповідань.</p> <p>Релігійна організація зобов'язана додержувати вимог чинного законодавства і правопорядку.</p> <p>{Частина десята статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 721-VII від 16.01.2014 - втратив чинність на підставі Закону № 732-VII від 28.01.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 767-VII від 23.02.2014}</p>	
5.	<p>Податковий кодекс України стаття 133 п. 4.1.</p> <p><u>Неприбутковим підприємством, установою та організацією є підприємство, установа та організація (далі -</u></p>	<p>Пункти, що підтверджують неприбутковий статус юридичної особи відсутні.</p>

неприбуткова організація), що одночасно відповідає таким вимогам: утворена та зареєстрована в порядку, визначеному законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації; установчі документи якої містять заборону розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб; установчі документи якої передбачають передачу активів одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зарахування до доходу бюджету у разі припинення юридичної особи (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення). Положення цього абзацу не поширюється на об'єднання та асоціації об'єднань співвласників багатоквартирних будинків; внесена контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

Аналіз
статутів релігійних організацій (монастирів)
Української православної церкви
щодо додержання в них норм законодавства України

На розгляді в Департаменті у справах релігій та національностей Міністерства культури України знаходились установчі документи (Статути) таких релігійних організацій: «ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТИР НА ЧЕСТЬ ПОЧАЇВСЬКОЇ ІКОНИ БОЖОЇ МАТЕРІ МУКАЧІВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ» (нова редакція), «СВЯТО-ІОАННО-ПРЕДТЕЧІВСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ МОНАСТИР МУКАЧІВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ» (нова редакція), «КРАСНОГОРСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТИР НА ЧЕСТЬ СВЯТИХ МУКАЧІВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ», «СВЯТО-УСПЕНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ МОНАСТИР МУКАЧІВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ», «СВЯТО-ПОКРОВСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТИР ХАРКІВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ» (нова редакція), ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТИР ПРЕПОДОБНОГО АМВРОСІЯ ОПТИНСЬКОГО БЕРДІАНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ» (нова редакція), КОЛІНКІВСЬКИЙ СВЯТО-ВОЛОДИМИРСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТИР ЧЕРНІВЕЦЬКО-БУКОВИНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ», СВЯТО-ПОКРОВСЬКИЙ БАЛТСЬКО-ФЕОДОСІЇВСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТИР БАЛТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ» (нова редакція).

Проведений фахівцями Департаменту у справах релігій та національностей Міністерства культури України аналіз змісту Статутів цих релігійних організацій показав, що всі документи мають однаковий зміст, в якому присутні пункти, що потребують додаткового узгодження, доопрацювання та приведення у відповідність до законодавства України. У зв'язку з цим вказуємо на такі зауваження щодо типового статуту на прикладі аналізу статуту релігійної організації «ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТИР НА ЧЕСТЬ ПОЧАЇВСЬКОЇ ІКОНИ БОЖОЇ МАТЕРІ МУКАЧІВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ» (нова редакція).

Так, зокрема:

1. В розділі 1 пункт 1.1. Статуту зазначено, що «Монастир є неприбутковою релігійною організацією, котра, як структурний підрозділ Української православної церкви, входить до складу Мукачівської єпархії». Слід зазначити, що Законом не передбачено для релігійних організацій створення, ліквідацію та реорганізацію, відокремлених підрозділів, представництв та філій, структурних підрозділів тощо.

2. В розділі 3 пункт 3.1. зазначено: «Монастир може створювати власні або спільні (у тому числі із закордонними партнерами) підприємства та заклади для ведення добродійної, просвітницької, видавничої, комерційної, художньої, реставраційної, будівельної та іншої господарської діяльності, що діють на підставі власних статутів (положень) як самостійні юридичні особи у відповідності із пунктом 1.4. цього статуту». В свою чергу, Законом в статті 19 – «Виробнича і господарська діяльність релігійних організацій» – не передбачено ведення

■ релігійними організаціями суто комерційної діяльності, адже комерційна діяльність – спосіб отримання прибутку, а релігійні організації в Україні є неприбутковими.

■ 3. В розділі 4 пункти 4.5. – 4.10 Статуту є неузгодженість щодо майнових прав релігійної організації. Вони потребують суттєвого доопрацювання у відповідності до законодавства України.

4. В розділі 4 пункт 4.1. підпункт «а» Статуту зазначено: «Кошти Монастиря утворюються із: добровільних пожертвувань паломників та інших громадян, а також державних, громадських та інших організацій, фондів, закладів, кооперативів і підприємств». В цьому пункті порушено норми: статті 35 Конституції України, де зазначено, що «Церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа від церкви», а також статті 5 Закону, де вказано, що «Держава не фінансує діяльність будь-яких організацій, створених за ознакою ставлення до релігії». Таким чином, «добровільні пожертви від державних органів влади» не можуть бути джерелом утворення коштів релігійної організації.

5. Відповідно до ч. 3 статті 12 Закону «Статут (положення) релігійної організації повинен містити відомості про: 1) вид релігійної організації, її віросповідну приналежність і місцезнаходження; 2) місце релігійної організації в організаційній структурі релігійного об'єднання». Зазначена вище норма не врахована в змісті Статутів, що подані на реєстрацію. Так, зокрема, окремо не зазначена віросповідна приналежність зазначених вище релігійних організацій – **православ'я**, а також не вказане місце монастирів в організаційній структурі релігійного об'єднання Української православної церкви.

Зазначене вище пропонуємо викласти в такій редакції: - **віросповідна приналежність релігійної організації: православ'я**; - **місце релігійної організації в організаційній структурі релігійного об'єднання: монастир є складовою частиною та входить на добровільних засадах до релігійного об'єднання Української православної церкви, яка відповідно до пунктів 3, 4, 5 Статуту про управління Української православної церкви з'єднана з Помісними Православними Церквами через Руську православну церкву, у своєму управлінні керується постановами Архієрейського Собору Руської православної церкви від 25-27 жовтня 1990 року, об'єднує єпархії, синодальні установи, благочиння, парафії, монастирі, духовні навчальні заклади, братства, сестринства та місії і є самокерованою частиною Руської православної церкви.**